

n° 12 - 12 juni 2020
Verschijnt tweewekelijks
(niet in juli en augustus)

Afgiftekantoor 2800 Mechelen Mail
Erkenningsnummer P 008588

EXTRA DIENSTEN INBEGREPEN IN UW ABONNEMENT

Uw nieuwsbrief
onmiddellijk in uw inbox,
om altijd op de hoogte te zijn.

Uw nieuwsbrief digitaal
raadplegen op
Thematax.be

Een vraag? Hulp nodig?
U kunt altijd terecht bij onze
klantendienst via
professional@larcier.com.

In dit nummer

JURIDISCH	1
CORONAFONDS	2
WETGEVING	4
ONDERZOEK	5
FINANCIËEL	6

procura
kenniscentrum voor non-profit
en sociale economie van beweging.net

**LARCIER
INTERSENTIA**

JURIDISCH

Vrijstelling onroerende voorheffing voor sociale werkplaatsen en maatwerkbedrijven

Jeroen Léaerts – Algemeen Coördinator – Jurist bij Procura VZW

Er bestaat een vrijstelling van onroerende voorheffing voor onroerende goederen die zonder winstoogmerk worden bestemd tot één van de in wet opgesomde instellingen en 'soortgelijke weldadigheidsinstellingen' (artikel 12 par. 1 en 253 WIB 92).

Het begrip weldadigheidsinstellingen omvat hospitalen, klinieken, dispensaria, rusthuizen en vakantiehuizen voor kinderen en gepensioneerden.

Sinds 1 januari 2014 is deze regelgeving opgenomen in artikel 2.1.6.0.0 1° van de Vlaamse Codex Fiscaliteit en sinds het aanslagjaar 2016 is niet langer sprake van vakantiehuizen voor kinderen.

De restcategorie moet dus 'soortgelijk' zijn aan één van deze instellingen.

In 1948 heeft het Hof van Cassatie gesteld dat de vrijstelling slechts toepasselijk was als het 'goede werk' analogie vertoont met een van de werken die de wet opsomt.

Uiteindelijk heeft de rechtspraak van het Hof van Cassatie gesteld dat de vrijstellingsregels beperkend dienen uitgelegd te worden.

Met 'soortgelijke weldadigheidsinstellingen' worden enkel instellingen bedoeld die op eender welke wijze fysieke of geestelijke zorg verstrekken.

Op basis van de enge interpretatie van het begrip door het Hof van Cassatie oordeelde men dat erkende sociale werkplaatsen geen soortgelijke instellingen zijn.

Het Hof van Cassatie hanteerde de stelling dat een sociale werkplaats die 'tewerkstelling in een beschermde arbeidsomgeving verschaft aan bepaalde doelgroepen' duidelijk een activiteit is die verschilt van een instelling die fysieke of geestelijke zorg verstrekt (Cassatie 7 april 2016 en 24 april 2015).

Het Grondwettelijk Hof heeft in een arrest van 29 maart 2018 een ruime interpretatie gegeven aan het soortgelijke weldadigheidsinstellingen.

Het Grondwettelijk Hof stelt dat instellingen die andere zorg dan fysieke of geestelijke zorg aan hulpbehoevenden verstrekken, evenzeer als soortgelijke weldadigheidsinstellingen kunnen gekwalificeerd worden en dus in aanmerking komen voor vrijstelling.

Die andere zorg kan dan bestaan uit sociale en maatschappelijke zorgverstrekking aan hulpbehoevenden.

Het Hof van Cassatie oordeelde in een arrest van 19 maart 2020 dat 'met soortgelijke weldadigheidsinstellingen de instellingen worden bedoeld die op eender welke wijze geestelijke, fysieke dan wel andere zorg verstrekken aan hulpbehoevenden.

Door de toevoeging van het begrip 'dan wel andere zorg' verlaat het Hof van Cassatie haar oude rechtspraak.

Het Hof van Cassatie stipuleert uitdrukkelijk dat een sociale werkplaats die tewerkstelling organiseert voor moeilijk bemiddelbare werkzoekenden zorg verstrekt aan hulpbehoevende personen en is bijgevolg te beschouwen als een soortgelijke weldadigheidsinstelling.

Het arrest van het Hof van Cassatie d.d. 19 maart 2020 is heugelijk nieuws voor sociale werkplaatsen en maatwerkbedrijven.

Het Hof van Cassatie heeft hiermede bevestigd dat zij principieel recht hebben op een vrijstelling van onroerende voorheffing, indien zij een onroerend goed zonder winstoogmerk bestemmen tot hun zorgactiviteit.

Deze instellingen zullen dan ook voor de actuele en toekomstige aanslagen een bezwaarschrift moeten indienen en voor de voorbije vijf jaar een verzoekschrift tot ambtshalve ontheffing opstellen.

CORONAFONDS

Het Coronafonds van één miljoen euro: Socrowd maakt mee het verschil

Nathalie De Jongh, eindredacteur VZW Actueel

Socrowd heeft het druk. Twee weken geleden lanceerde de CVSO het Coronafonds. Als eerste sociale crowdfundingplatform maken ze één miljoen euro vrij om organisaties en projecten met een positieve impact op de samenleving te ondersteunen tijdens deze crisisperiode. Nu komen de vragen binnen. Wat is het Coronafonds? Hoe werkt het? Hoe maak je een goed dossier? VZW Actueel sprak met Ludo Dhelft, de coördinator van Socrowd.

Achtergrond

In VZW Actueel 02/2020 schreef Ludo Dhelft een artikel over crowdfunding. Over Socrowd schreef hij daarin het volgende.

Wat is Socrowd?

Socrowd is het eerste sociaal crowdfundingplatform voor Vlaanderen en Brussel en werd reeds in 2004 opgericht onder de naam Netwerk Rentevrij.

Socrowd werd door Fairfin VZW opgestart met als doel het 'anders omgaan met geld'.

Sinds 2014 is het een crowdfundingplatform dat rentevrije leningen geeft aan sociaal positieve projecten. Het wil een goedkope financiering voorzien en daarbij ook het netwerk van die organisatie betrekken en engageren.

Fairfin zorgde samen met enkele andere middenveldorganisaties voor een basiskapitaal dat wordt ingezet om de rentevrije leningen te voorzien.

Socrowd werkt in zes verschillende sectoren: welzijn, sociale economie, Noord-Zuid, onderwijs, ecologie en de socioculturele sector.

Bijna alle projecten die op de website van Socrowd verschijnen halen minstens 100% van hun doelbedrag én zo goed als iedereen slaagt erin om de lening correct terug te betalen.

Door een grondige screening van het project en een degelijke begeleiding via crowdmapping begeleidt Socrowd duurzame initiatieven.

Want duurzaam betekent niet enkel 'groen' of 'ecologisch', het betekent ook: 'dit project zal binnen vijf à tien jaar nog gezond zijn en kunnen verder leven'.

Wat is de werkwijze?

Tijdens de crowdfundingactie zamelt de leningnemer een derde van het leenbedrag in, via de verkoop van Socrowdaandelen op de website. Funders die een Socrowdproject steunen, worden dus aandeelhouder bij Socrowd gedurende de looptijd van de lening.

Als het een derde van het bedrag is opgehaald, **vermenigvuldigt Socrowd dit bedrag met drie om zo de rentevrije lening te kunnen verschaffen**, dit op maximaal tien jaar.

Als de volledige lening is terugbetaald, kan de crowdfunder zijn inbreng integraal terugvragen.

Voor het project betekent dit dat ze maar een klein deel van de lening moeten inzamelen. Door tijdelijk minimum 100 euro in te leggen tijdens de crowdfunding kan uw favoriete project dus driemaal zoveel lenen en bovendien kan u uw inleg later nog terugvragen.

Nieuw: het Coronafonds

'De crisis inspireerde ons om na te denken over onze mogelijkheden om iets te doen,' vertelt Ludo Dhelft. 'We willen met het Coronafonds twee soorten projecten ondersteunen: (1) projecten die nu cashflowproblemen hebben of hun inkomsten zien dalen door de coronacrisis en (2) positieve projecten die op de een of andere manier de crisis ondersteunen en verzachten.'

'De werkwijze van Socrowd blijft hetzelfde. De dossiers

worden wel, gezien de urgentie ervan, in sneltempo opgevolgd: Socrowd bekijkt de aanvragen binnen de twee tot drie weken zodat bij goedkeuring meteen actie kan ondernomen worden.'

Wat u moet weten

Uw VZW kan een bedrag tussen 15.000 en 150.000 euro lenen. U zamelt via de **crowdfunding** een derde van het leenbedrag in, Socrowd verdriedubbelt dat en u betaalt de lening terug op maximaal tien jaar. Als de lening is afbetaald, krijgt de crowdfunder zijn inleg terug.

Socrowd doet een **screening** op basis van verschillende factoren:

- Hoe sociaal is uw project?
- Hoe is maatschappelijk verantwoord ondernemen ingebed in uw organisatie?
- Is er ook aandacht voor een duurzame relatie tussen werkgever en werknemers?
- Is er voldoende deskundigheid aanwezig?
- Is het doel van de organisatie/het project 'het verbeteren van de wereld', het verbeteren van de omgeving, het milieu of de wereld van een bepaalde kansengroep?
- Als er winst gemaakt wordt, waar gaat die dan naartoe?

Hoe Socrowd werkt

'Socrowd biedt een allesomvattende ondersteuning aan,' zegt Ludo. 'Bij een crowdfunding hoort een **campagne**. Socrowd geeft die campagne mee vorm. We bieden een intakegesprek en minstens een halve dag ondersteuning aan. Tijdens die momenten bekijken we samen de belangrijke elementen van een succesvolle campagne en we passen die toe op uw project.'

Zo is er aandacht voor **crowdmapping**: het in kaart brengen van uw netwerk, van de mensen die u kan vragen om te financieren. Dit zijn uw stakeholders, en dat kunnen zowel privépersonen als organisaties zijn.

Ook worden er **marketingtips** gegeven en worden er tools aangereikt om een professionele campagne op te zetten.

'We maken samen een planning op. We geven advies op maat, volgens de behoefte van de organisatie. Onze eigen positieve aanpak trekken we door in uw campagne. Want starten met een **positieve boodschap** is het begin van uw succes. En vergeet niet: *People love to help*, een goede crowdfunding biedt een mooie manier om uw achterban te activeren. Een positief resultaat om uw achterban te activeren. Een positief resultaat zorgt nadien voor een mooie troef voor uw organisatie.'

Tips voor het opmaken van een goed dossier

Hoe beter uw dossier, hoe meer tijd er nadien kan gaan naar het uitdiepen, verfijnen en optimaliseren van uw project.

Hou zeker rekening met volgende vier aandachtspunten.

1. Schrijf uw doel en uw missie goed uit

- Als u een overbrugging nodig hebt, dan schrijft u hier uit wat uw organisatie doet en waarom. Beschrijf de werking van uw organisatie en leg uit waarvoor u een lening van Socrowd kan gebruiken.
- Als u een sociaal project wil opstarten, dan beschrijft u hier het project, u legt uit waarom u dit wenst te doen en u maakt een redelijke inschatting van wat erbij komt kijken en wie u nodig hebt om het project te realiseren.

2. Crowdmapping

- Bekijk het netwerk van de organisatie. Hoe duidelijker dit is, hoe meer aandacht er kan gaan naar het uitbreiden van uw crowd.
- Wie zijn uw familieleden, vrienden, kennissen, fans, leden aandeelhouders, partnerorganisaties? Wie heeft er allemaal belang bij dat het project slaagt?

3. Marketing

- Een crowdfunding is meer dan geld ophalen. Het is een project dat pas geld ophaalt als er aandacht aan wordt gegeven. Hoe engageert u uw netwerk om te investeren in uw project? Hoe maakt u uw het publiek warm?
- Is er iemand in uw team die dit onderdeel op een deskundige manier kan benaderen en uitwerken of schakelt u hiervoor een professional in?

4. Businessplan

- Hoe gaat u de lening terugbetalen?
- Wat waren de omzetten van de voorbije jaren? Wat zijn uw marges?
- Wat is uw terugbetalingscapaciteit?
- Met welke inkomsten gaat u de lening terugbetalen?
- Hoe ziet de budgettering voor de komende jaren eruit?

Besluit

Heeft uw VZW cashflowproblemen of droomt u van een project dat verschil kan maken? Aarzel niet om Socrowd te contacteren met al uw vragen. Misschien is uw droom straks wel realiteit.

'Mensen helpen elkaar echt graag,' zegt Ludo Dhelft. 'Soms wordt dat onderschat. Als u de juiste vraag stelt op de juiste manier, dan is er heel veel mogelijk. En Socrowd helpt u daarbij.'

Meer info: <https://www.socrowd.be>.

WETGEVING

Nieuw Koninklijk Besluit zorgt voor uitbreiding van de Vrijwilligerswet

Belgisch Staatsblad, publicatie 29 mei 2020

Het Koninklijk Besluit nr. 24 werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 29 mei 2020. Het heeft als doel het toepassingsgebied van de Wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers uit te breiden tot de organisaties die door de bevoegde overheid zijn erkend voor de bijstand aan en de zorg voor bejaarden en voor de opvang en de huisvesting van bejaarden in de private commerciële sector.

De verspreiding van het coronavirus COVID-19 heeft tot gevolg dat het aantal zieke werknemers of werknemers in quarantaine toeneemt, wat de continuïteit van de activiteit, in het bijzonder in de sector van de rustoorden voor bejaarden en de rust- en verzorgingstehuizen, in het gedrang brengt.

In sommige instellingen is de lage bezettingsgraad van het personeel, dat idealiter nodig is om de veiligheid en het comfort van de ontvangen personen te kunnen blijven garanderen, zeer sterk voelbaar.

Om ervoor te zorgen dat het werk in deze instellingen tijdens de COVID-19-epidemie goed wordt georganiseerd en dat deze essentiële diensten voldoende werknemers hebben om te kunnen blijven functioneren, moeten er door de instellingen alternatieve maatregelen worden genomen.

In tegenstelling tot publieke of private non-profitorganisaties, die de mogelijkheid hebben om een beroep te doen op vrijwilligers om bepaalde personeelstekorten op te vangen, hebben de voorzieningen die door de bevoegde overheid zijn erkend voor de bijstand aan en de zorg voor bejaarden en voor de opvang en de huisvesting van bejaarden in de private commerciële sector niet de mogelijkheid om een beroep te doen op vrijwilligers in de zin van de wet van 3 juli 2005 op het vrijwilligerswerk.

Om tegemoet te komen aan een aanbeveling van de Raad van State wordt er in het besluit rekening gehouden met het gegeven dat in de verschillende gemeenschapswetgevingen erkenningsvormen kunnen bestaan die niet noodzakelijk samenvallen met een erkenning als ROB of RVT en wordt een generieke omschrijving gehanteerd die alle bedoelde voorzieningen omvat.

Bijgevolg heeft dit besluit tot doel om in het kader van de Wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers tijdelijk de door de bevoegde overheid erkende voorzieningen voor de bijstand aan en de zorg voor bejaarden en voor de opvang en de huisvesting van bejaarden in de private commerciële sector toe te laten een beroep te doen op vrijwilligers.

Concreet wordt in artikel 1 voor de beperkte periode van bijzondere machten een door de bevoegde overheid erkende voorziening voor de bijstand aan en de

zorg voor bejaarden en voor de opvang en de huisvesting van bejaarden van de commerciële privésector gelijkgesteld met een 'organisatie' in de zin van artikel 3, 3°, van de Wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers, die het volgende bepaalt: 'organisatie: elke feitelijke vereniging of private of publieke rechtspersoon zonder winstoogmerk die werkt met vrijwilligers, waarbij onder feitelijke vereniging wordt verstaan elke vereniging zonder rechtspersoonlijkheid van twee of meer personen die in onderling overleg een activiteit organiseren met het oog op de verwezenlijking van een onbaatzuchtige doelstelling, met uitsluiting van enige winstverdeling onder haar leden en bestuurders, en die een rechtstreekse controle uitoefenen op de werking van de vereniging.'

De zeer bijzondere omstandigheden die we vandaag de dag in de context van de COVID-19-crisis kennen, rechtvaardigen deze zeer tijdelijke uitzondering op dit basisprincipe van de vrijwilligerswet dat deze alleen van toepassing is op de non-profitsector. De zorg voor de bewoners in geval van een tekort aan regulier personeel is een legitieme reden, aangezien deze sector zo essentieel is dat de werkgelegenheid in deze sector moet worden gewaarborgd.

Om mogelijke perverse effecten te voorkomen, bepaalt artikel 2 van het Besluit dat de organisaties die onder de uitbreiding van het toepassingsgebied vallen, daarvan zijn uitgesloten voor de periodes waarin zij een werknemer die in tijdelijke werkloosheid wordt gesteld in de door hem uitgeoefende functie vervangen door een vrijwilliger.

Dit heeft geen invloed op de mogelijkheid om voor andere functies binnen de organisatie alsnog een beroep te doen op vrijwilligers.

De vrijwilligers zijn vrijwilligers in de zin van artikel 3, 2°, van de Wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van de vrijwilligers.

Alle bepalingen en voorwaarden van de Wet van 3 juli 2005 en haar uitvoeringsbesluiten zijn uiteraard onverkort van toepassing.

Dit geldt in het bijzonder voor de hoofdstukken van de wet met betrekking tot de aansprakelijkheid van de vrijwilliger en de organisatie, de verzekering vrijwilligers-

werk, het arbeidsrecht, de kostenvergoedingen ontvangen in het kader van het vrijwilligerswerk of nog aan de uitkeringsgerechtigde vrijwilligers.

Het vrijwilligerswerk in het kader van de tijdelijke uitbreiding waarin dit besluit voorziet, moet altijd betrekking hebben op een activiteit die onbezoldigd en onverplicht wordt verricht en die niet door dezelfde persoon en voor dezelfde organisatie wordt verricht in het kader van een arbeidsovereenkomst of een dienstencontract.

Het ontwerp van Koninklijk Besluit nr. 22 tot oprichting van een Schadeloosstellingfonds voor de vrijwilligers COVID-19-slachtoffers zal dus ook van toepassing zijn op de vrijwilligers die onder dit besluit tot uitbreiding van het toepassingsgebied van de Wet van 3 juli 2005 zouden vallen.

Het Besluit is van toepassing vanaf 1 mei 2020 tot 30 juni 2020. Het kan bij koninklijk besluit, beraadslaagd in de Ministerraad, worden verlengd zonder dat deze verlenging verder kan gaan dan de periode waarin de Koning de hem door de wet van 27 maart 2020 dat machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus Covid-19 (II) verleende machtiging mag uitoefenen.

KB nr. 24

Artikel 1

De definitie van de term 'organisatie' zoals vermeld in artikel 3, 3°, van de Wet van 3 juli 2005 betreffende de

rechten van vrijwilligers wordt uitgebreid tot de organisaties die niet als vereniging zonder winstoogmerk zijn opgericht en die door de bevoegde overheid zijn erkend voor de bijstand aan en de zorg voor bejaarden en voor de opvang en de huisvesting van bejaarden.

Artikel 2

De organisaties bedoeld in artikel 1 zijn uitgesloten van het toepassingsgebied van de voormelde wet van 3 juli 2005 voor de periodes waarin zij een werknemer die in tijdelijke werkloosheid wordt gesteld in de door hem uitgeoefende functie vervangen door een vrijwilliger.

Artikel 3

Dit besluit heeft uitwerking met ingang van 1 mei 2020 en treedt buiten werking op 1 juli 2020.

De Koning kan, bij in Ministerraad overlegd besluit, deze termijn verlengen zonder dat deze langer mag duren dan de periode waarin hij de hem door de wet van 27 maart 2020 dat machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus Covid-19 (II) verleende machtiging mag uitoefenen.

Artikel 4

De minister die de Sociale Zaken onder zijn bevoegdheid heeft is belast met de uitvoering van dit besluit.

Bron: <http://www.ejustice.just.fgov.be>

ONDERZOEK

Het economische gewicht van de social profit

Dirk Coeckelbergh, expert social profit en sociale economie, consultant en auteur

De Koning Boudewijnstichting doet al sinds 2009 onderzoek naar het economische gewicht van de IVZW's. De instellingen zonder winstoogmerk zijn in dit verband ongeveer 19.000 VZW's, alle IVZW's, stichtingen, beroepsverenigingen, bedienaars van de erediensten, vakbonden en politieke partijen die als feitelijke verenigingen fungeren. Ze hebben allemaal werknemers of/ en dienen een jaarrekening in bij de NBB. De cijfers van 2017 zijn net uit.

Waardecreatie

De IVZW's dragen eind 2017 5,4% van het BBP of van de toegevoegde waarde van de Belgische economie.

Over de hele periode 2009-2017 groeide de toegevoegde waardecreatie van IVZW's met een jaarlijkse gemiddelde groei van 3,5% sneller dan de jaarlijkse gemiddelde groei van het BBP.

De IVZW-bijdrage groeide dus sneller dan die van de Belgische economie in haar geheel, al vlakt het verschil wel wat af sinds 2014.

Tewerkstellingscreatie

De groei in de tewerkstelling vertaalde zich in de periode 2009 en 2017 maar liefst in 81.700 jobs of 19,7% tegenover een stijging van 4,1% in de rest van de België.

De IVZW's hebben een totale tewerkstelling eind 2017 van 497.000 werknemers.

Daarmee waren maar liefst 12,6% van de jobs in België bij een IVZW. Dat percentage ligt dicht bij de Europese cijfers (13%) en relevant hoger dan de Amerikaanse cijfers (10%). 59% van de tewerkstelling in de IVZW-sector zit in Vlaanderen.

Centrale sectoren?

Vooral maatschappelijke dienstverlening (voornamelijk huisvesting, opvangcentra, vluchtelingen hulp ...), kunsten/amusement/recreatie, en ondernemingen voor aangepast werk schragen in totaal voor 52,1% de IVZW-sector.

Wie betaalt wat?

De overheid betaalt een groot pak van de diensten in de gezondheidszorg (72%), maatschappelijke dienstver-

lening (56%), kunsten & amusement & recreatie (36%) en onderwijs (34%).

Maar ook de particuliere huishoudens betalen een goed deel van de factuur in onderwijs (43%), kunsten & amusement & recreatie (36%), maatschappelijke dienstverlening (30%) en menselijke gezondheidszorg (26%).

Details?

Kijk op de website van de KBS, ZOOM, Het economische gewicht van IVZW's in België of op <https://www.kbs-frb.be/nl/Activities/Publications/2020/20200512ND>.

FINANCIËEL

20.000.000.000 euro op de rekeningen van de social profit: het bedrag anders bekeken

Dirk Coeckelbergh, expert social profit en sociale economie, consultant en auteur

De socialprofitsector is ondanks alles mooi gegroeid en heeft standgehouden: meer dan 150.000 VZW's, meer dan 1000 internationale verenigingen en honderden stichtingen. Deze sector is goed voor naar schatting 410.000 banen en een groei van 35 procent. Meer en meer horen en zien we in wandelgangen, in zeldzame studies, op intieme besprekingen en in semipolitieke middens dat deze sector toch wel veel geld kost en er vooral ook over beschikt. We bekijken de beschikbare informatie.

De duidelijkste uitspraken in het publiek kwamen van Graydon (zie onder meer: Verhaeghe, Graydon: 'Non-profitsector zit op veel geld en investeert onvoldoende', 8 mei 2018, <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/05/07/non-profit-zit-op-veel-cash--investeert-onvoldoende>; <https://www.graydon.be>).

We zetten er enkele op een rijtje:

- VZW's zitten weinig in de gevarenzone. In het (winstgerichte) bedrijfsleven zit tot ruim tien procent van de ondernemingen in de gevarenzone; bij VZW's is dit maar anderhalf procent.
- VZW's hebben een lage schuldgraad. De schuldgraad van VZW's ligt doorgaans veel lager dan bij het winstgerichte deel van de bedrijven.
- VZW's hebben grote reserves. Alles samen hebben VZW's ongeveer 20 miljard euro reserves. Dat is veel.
- VZW's beheren hun geld op grootmoeders wijze via de sok onder de matras en kiezen dus voor liquide middelen en voor geldbeleggingen op de korte termijn. Is dat het juiste beheer?
- Professionalisering is gewenst. Vanaf 2018 worden VZW's als ondernemingen beschouwd en dan worden ze best ook zo beheerd. Dan moeten ze ondersteund worden in de professionalisering van hun financiële beleid.

Gevaar

Hoewel weinigen klaar en duidelijk op deze uitspraken hebben gereageerd, worden de uitspraken over de grote ongebruikte reserves binnenskamers wel gebruikt

om mogelijke beleidslijnen aan te kaarten, te initiëren of te voeren. Wij gaan op die reserves dus noodgedwongen in.

Twee soorten tegenargumenten

Wij gebruiken in hoofdzaak twee pistes rond dit soort van uitspraken. De eerste piste is die van relativiteit. De tweede is die van de inhoud.

1. Vergelijkende of relativerende argumenten

We beginnen met de relativerende of vergelijkende argumenten. Zij relativeren het 'grote' bedrag.

A. Niets in vergelijking met gezinnen

20 miljard euro reserves in de social profit is niets vergeleken met de reserves van gezinnen.

Voor Belgische gezinnen gaf de ING-studiedienst voor het einde van het eerste trimester van 2019 de volgende cijfers:

- 1.354 miljard euro vermogen (inbegrepen: cashgeld, tegoeden op zicht-, spaar- en termijnrekeningen, investeringen in obligaties, beurs- en niet beursgenoteerde aandelen, beleggingsfondsen, pensioen- en levensverzekeringen) of per gezin 273.000 euro vermogen. Dit is zonder de eigendom van onroerend (bv. huis) of rollend goed (bv. auto's, moto's, elektrische fietsen).
- 32% hiervan of 433 miljard euro bestaat uit liquiditeiten

in cash, onmiddellijk opvraagbare tegoeden op zicht- en spaarrekeningen. Dat is volgens ING nog nooit zo hoog geweest. Dit is 21 keer zo hoog dan het bedrag in VZW's.

Het VZW-bedrag is relatief want het bedraagt slechts 4,6% hiervan.

B. Niets in vergelijking met kmo's

De Belgische kmo's hadden in hun balansen de volgende liquiditeiten: 185 miljard in november 2007 (Trends), 240 miljard in december 2013 of 638.000 euro per bedrijf (B-information) en zelfs 260 miljard in 2018.

Het VZW-cijfer verbleekt daarbij: kmo's hebben 13 maal de liquiditeiten van VZW's, daarenboven is het bedrag per kmo veel groter dan het bedrag per VZW.

Kmo's beschikken over een goede en stijgende liquiditeitsratio in het algemeen (een ratio van 1,46 eind 2017 in Vlaanderen bij wijze van voorbeeld).

In alle Belgische gewesten blijft de mediaanwaarde van de liquiditeit van de kmo's min of meer stabiel gedurende de periode 2008-2013 en vanaf 2014-2018 was die trend duidelijk stijgend.

De liquiditeit van de Belgische kmo's neemt dus toe. Meer zelfs: ze is nooit hoger geweest dan in 2018 (*Kmo-rapport 2017 & 2018, Unizo-UCB-Graydon*).

C. Niets in vergelijking met grote bedrijven

Wat hebben grote Belgische bedrijven in hun balans?

Het Belgische autobedrijf d'Ieteren zat in oktober 2019 op 1 miljard cash in de balans, de Belgische holding CTH Invest (van de familie Ferrero) heeft begin januari 2020 1,7 miljard, bij het Belgisch-Nederlandse Galapagos spreken ze begin 2020 van 5,5 miljard euro. Ook hier is het VZW-bedrag relatief als er echt geteld wordt.

D. Niets in vergelijking met familiebedrijven

Uit onderzoek weten we overigens nog andere dingen die de VZW-cijfers nog sterker relativeren:

- De liquiditeit(sratio) van Belgische bedrijven is in het algemeen vaak beter dan die van Amerikaanse of Britse (Anderson en Hamadi, 2009). Belgische bedrijven doen het dus zeer goed.
- Bij familiebedrijven zijn er doorgaans meer liquide middelen aanwezig tegenover niet-familiebedrijven (Anderson en Hamadi 2009; Wimmer e.a. 2009; Allouche e.a. 2008).

2. Inhoudelijke argumenten

We toonden aan dat het grote bedrag niet zo groot is in vergelijking met de bedragen bij kmo's, gezinnen en grote bedrijven. Integendeel.

We gaan verder met de inhoudelijke argumenten. Zij geven aan waarom de reserves er moeten zijn.

A. Koning Boudewijnstichting rapporteert genuanceerder

De regelmatige Barometers van de KBS zouden verplichte lectuur moeten zijn voor iedereen. Over haar onderzoek in 2018 op basis van de cijfers van 2017 van de VZW's en een relevant aantal kwalitatieve enquêtes schrijft ze het volgende:

- 34% van de verenigingen heeft geen reserves;
- bij nader toezien reiken de reserves als ze er zijn niet echt ver;
- slechts 23% heeft een buffer om het langer dan zes maanden vol te houden als de inkomsten plots wegvallen;
- in Vlaanderen is de situatie minder nijpend, daar beschikt 79% van de verenigingen over een financiële buffer (zij het soms maar voor maximaal drie maanden). Dat is veel minder het geval in het Waalse Gewest (48% heeft reserves) en Brussel (49%);
- bij de grote verenigingen is het ook minder ingrijpend. Bij de kleine verenigingen beschikt slechts 57% over reserves tegenover 83% van de zeer grote verenigingen.

De KBS noemt de reserves niet toereikend in het algemeen, lager voor Brussel en Wallonie en lager voor kleine verenigingen. Dat is al heel wat genuanceerder.

B. Lage schuldgraad? De traditionele banksector geeft het minst krediet aan VZW's

In Europa zijn kmo's erg afhankelijk van de banksector: volgens kredietverzekeraar Euler Hermes (2019) zijn de kmo's er voor 70% afhankelijk van banken voor hun externe financiering tegenover ongeveer slechts voor 40% in de Verenigde Staten.

In België is dat trouwens nog extra problematisch: op Europees niveau vertoont België het tweede grootste (14%) financieringstekort voor bankkredieten aan kmo's (Euler Hermes, 2019). Een kwart van de kmo's wordt in België afgewezen voor externe financiering (*De Tijd*, 2019).

Minder dan 80% van de VZW's in België heeft schulden. Voor VZW's liggen de oorzaken zowel bij 'niet willen' (veel VZW's willen geen schulden aangaan uit principe) als bij 'niet kunnen'. Veel VZW's krijgen gewoon geen bankfinanciering of krijgen ze niet aan redelijke voorwaarden. Een derde oorzaak kan statutair of groepsmatig zijn: soms is het verboden om schulden te maken.

C. Lage schuldgraad? Nieuwe, ethische of alternatieve spelers zijn slechts een oplossing voor een beperkt aantal VZW's

De nieuwe bankspelers of alternatieve ethische spelers

maken weinig volume en zullen op basis van hun volume niet zoveel verschil maken (wel voor individuele dossiers doch niet op de massa). Zij zullen bv. hun kredieten beperken tot een aantal domeinen.

Alternatieve spelers zoals crowdfundingplatformen (ongeacht de formule) tellen in België nog altijd voor relatief kleine bedragen in de social profit (*Dirk Coeckelbergh, Praktijkboek Crowdfunding voor Non-profit, Uitgave Garant*).

D. Eén jaar reserve voor lopende normale onkosten is voorzichtigheidsbeleid van VZW's

Het is een voorzichtig beleid om één jaar lopende kosten in de reserves te hebben en dit voor vele redenen. We geven er enkele.

- Indien de VZW moet stoppen met al haar activiteiten op een bepaald moment moeten opzeggingen van generieke contracten en van arbeidscontracten kunnen worden uitbetaald.
- Indien subsidies verminderen, moet de werking gegarandeerd blijven.
- In sommige sectoren komt de nood opdraven voor ze verwittigt; reserves zijn dan heel nuttig. Bv. vluchtelingen hulp en internationale noodhulp.

E. Reserves voor lopende kosten/projectwerking is nodig noodbeleid voor VZW's

VZW's die van subsidies afhangen weten hoe het werkt.

Een regering kan van het ene jaar op het andere subsidies stopzetten, criteria wijzigen of zelfs criteria invoeren die een groot deel van de sector en mogelijk hun hele VZW overhoopgooien.

Sommige regeringen durven aankondigen op het einde van een jaar dat er vanaf januari nieuwe regels gelden; zo veranderen zij de bestaande budgetten en regels op enkele weken voor het begin van een nieuw kalenderjaar.

Waar reserves vroeger onderdeel waren van een voorzichtig beleid, zijn zij intussen noodzakelijk om de gevolgen van dergelijke beslissingen te kunnen opvangen.

F. Alternatieven zijn altijd risicovoller, soms zelfs heel risicovol

Alternatieven in beleggingen zijn ofwel vaak risicovol inzake rendement (negatief tot sterk negatief rendement), negatief in terugbetalingsrisico (geen terugbetaling door faillissement), door koersrisico's bij verkoop (in de secundaire markt of voor de vervaldatum), door liquiditeitsrisico's (onmogelijkheid om beleggingen te liquideren tenzij aan catastrofale prijs) en/of door oplichtingsrisico.

Risico's zijn vaak statutair, sectormatig of subsidiematig uit den boze.

Besluit

Er is niets mis met het hebben van 20 miljard reserves. Er zijn dus zelfs een aantal goede argumenten die het hebben van deze reserves ondersteunen.

COLOFON

Redactieraad

Dirk Coeckelbergh (expert non-profit),
Gust Luyckx (expert verzekeringen),
Geraldine Mattens (advocaat),
Sylvia Thienpont (SBB Accountants & Adviseurs)

Hoofdredacteur

Jeroen Léaerts
(algemeen coördinator Procura)

Redactiesecretaris en eindredacteur

Nathalie De Jongh
n.dejongh@larcier.com

Verantwoordelijke uitgever

Gery Glorieux, Piet Verhaertstraat 40
8670 Oostduinkerke

Service center

U kunt ons bereiken op 0800 39 067 of
via professional@larcier.com /
www.larcier.com

Dit is een uitgave van

Lefebvre Sarrut Belgium nv
Hoogstraat 139 - Bus 6 | 1000 Brussel
RPR Brussel - 0436.181.878

Postadres

Tiensesteenweg 306 | 3000 Leuven

VZW Actueel is een uitgave
van Larcier / Intersentia
in samenwerking met Procura vzw

Deze nieuwsbrief verschijnt ook digitaal
en is exclusief toegankelijk voor leden
van Procura vzw op www.procura.be
en voor Larcierabonnees
op www.thematax.be.

Niets uit deze uitgave mag in enige vorm of op enige wijze worden overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Deze adviesbrief is zo zorgvuldig mogelijk samengesteld. De auteurs, de redactie en de uitgever aanvaarden echter geen aansprakelijkheid voor onjuiste of onvolledige informatie.

LARCIER
INTERSENTIA